

Naturpleje på hede- og engområder ved Trylleskoven, Solrød

Afrapportering af Care4Nature foråret 2011

Opsummering

Care4Nature har i foråret 2011 foretaget naturpleje på to arealer ved Trylleskoven, Solrød Kommune. Denne afrapportering har til formål at beskrive de tiltag som er blevet gjort på de to områder.

Formålet med indsatsen i de to områder har været at forny Hedelyngen, som flere steder var død af alderdom, bremse tilgroningen af områderne og sikre at der også fremover er levesteder til den sjældne Argus Blåfugl, som har en mindre bestand på området.

For at opnå disse resultater er gamle bestande af Hedelyng blevet skåret ned til fornyelse, der er fældet og trukket træer op, og der er foretaget høslæt på områderne. Desuden er hegn og forhold klargjort til fåreafgræsning, som skal sikre at områderne ikke gror til igen, skabe naturligere dynamik i lyngbestandene og skabe bedre vilkår for områdets oprindelige plantesamfund.

Naturpleje på hede- og engområder ved Trylleskoven, Solrød

Den nordlige fold

Beskrivelse af arealet

Den nordlige fold er indhegnet og dækker ca. 7,5 ha lettere tilgroet hede, hvor der er spredte partier af lyng, græs, revling, rensdyrlav og fyrretræ, samt enkelte fritstående skovfyr. Der strækker sig en fugtig lavning hen over arealet med store birketræer i den ene ende.

I folden er store dele af lyngpartierne ved at dø af alderdom, og er derfor nu visnet og grå. Under disse gamle Hedelyng har der samlet sig et tykt lag af mos, som forhindrer lyngens frø i at spire på ny. Frøene skal have fuld sol for at spire, men i moslaget vil de spirede planter hurtigt udtørre og gå til. Løsningen er at frilægge ned til åben sand- eller jordoverflade. Tidligere skete dette ved tørveskrabning, afbrænding og afgræsning.

Mange af lyng- og revlingpartierne er i vinteren blevet alvorligt frostskaadede, hvilket har betydet at hovedparten af partierne er visnede og brune. Planterne er begyndt at skyde igen længere nede af grenene, og vi forventer at de står i blomst i næste sæson (sommeren 2012).

Argus Blåfuglen

Den sjældne Argus Blåfugl (*Plebeius argus*), som er opført som sårbar på DMU's Rødliste, er registreret på området. Argus Blåfuglen er i tilbagegang fordi den stiller meget specielle krav til sit levested, idet den kræver unge skud af Hedelyng med bar jord omkring, og tilstedeværelse af specifikke myresamfund¹.

Lynghederne i Danmark er i tilbagegang, da luftbåren næringstilførsel øger tilgroningen af træer og fremmer græsserne, så lyngheden omdannes til skov og græsheder. Fra landbrug, industri og trafik tilføres heden op til 20 kg kvælstof per hektar om året. Derfor er det vigtigt at fjerne materialet helt fra heden, så området udpines.

Lyngen er yderligere presset af tilgroning med birk og bjergfyr, der tager lyset og vandet, og som giver en yderligere næringstilførsel, som rødderne trækker op fra dybere jordlag og aflægger i form af nåle og blade.

Naturplejen

Målsætningen med naturplejen har derfor været at få fjernet en del af vedplanterne, afslå den døde lyng og lave høslæt på græsset. Desuden skulle der gøres klar til at sætte får på arealet. For at gavne hele arealet og skabe variation er der efterladt partier af forskellige planter. Solrød Kommune har fjernet fyr og birk og vedligeholdt hegnet. Care4Nature har taget høslæt på arealet, hvor alt afskåret materiale er samlet af Care4Nature og kørt ud af kommunen. Kommunen har desuden sørget for en aftale om fåreafræsning på arealet.

¹ P. Nielsen, 2004: artsbeskrivelse for Argus Blåfugl på hjemmesiden:
<http://www.dmu.dk/dyrplanter/redlistframe/soegart/>

Træerne er skovet manuelt med kædesav. Grenene er hugget til flis, der er kørt væk sammen med stammerne. I fyrretræsrekken langs Strandvejen er der tyndet ud, som har givet indblik til arealet. Der er efterladt større trægrupper som læ til fårene der ellers er udsat for østenvind direkte fra Køge Bugt. I rækken af birketræer ud mod vandet er der lavet en let tynding, og den yderste del af rækken er fjernet helt.

For klargøring af folden til afgræsning er opvækst under hegnet slået med kratrydder, og den nederste tråd er løftet fri af jorden. Afstandsstykker mellem hegnsstolperne fæstnet for at stabilisere hegnet, og strøm og vand er i orden.

Der er taget slæt med en fingerklipper monteret på en tohjulet traktor og med manuel le. Fingerklipperen er brugt på de store flader, hvorimod leen er brugt på rensdyrlav-partierne og på stejle skrænter. Det vurderes at 50 % af området er slået; hovedvægten er lagt på græsarealerne og den døde lyng. Der er derudover klippet striber i den endnu levende lyng, for at skabe at større aldersspredning af lyngen. Høslættet fjerner ca. 110 kg kvælstof per ha.

Lyng og græs blev forsøgt presset til baller med en lille ballepresser på fingerklippermaskinen, men det gav udfordringer da lyngens grene kunne sætte sig fast og stoppe maskinen. Kombineret med en forsinket levering af maskinen, resulterede dette i at hovedparten af arealet er revet med river og materialet er kørt ud med traktor og vogn. Traktor, vogn og fører er stillet til rådighed af Solrød Kommune.

Når fårene har bidt vegetationen i den sydlige fold tilpas ned, flyttes de over til den nordlige fold for at holde græs og vedplanter nede. Fårene udvælger bitre urter først, men vil relativt hurtigt overgå til at spise græsset. Afgræsningen kan desuden fjerne op til 10 kg kvælstof per ha per år. Kommunen ønsker at området også græsses over vinteren, men de store snemasser i sidste vinter betød at fåreavleren tog fårene hjem, da dyrene ikke kunne finde føde. Der er blevet udsat 8 får og en vædder i folden.

Den sydlige fold

Beskrivelse af arealet

Den sydlige fold dækker 1 ha og er et lavtliggende engområde med spredt opvækst af pil og birk. Mod syd er der en enkelt bakke der har hedepræg, men der vokser en tæt bestand af halvanden meter høje birketræer. Sammenhængende med resten af trylleskoven er der i folden et bælte af urørt birkeskov med pil og gedebled. Mellem folden og strandvejen står et fritlagt hede/overdrevsområde med lyng, græs og gederams, samt enkelte trægrupper og vandris fra fældede træer. Vegetationen i den sydlige fold er mere varieret og rigere end den nordlige fold, men kan ved manglende pleje hurtigt udvikle sig til et fattigere alternativ i form af højstaudesamfund eller kratskov.

Naturplejen

På engen og bakken er blevet trukket træer op, således at kontinuerlig slåning af genopvæksten undgås. Desuden er materialet blevet fjernet for at trække næringsstoffer ud af området. Oprækningen af opvæksten er foregået med hjælp af et specialværktøj, en extractigator / træoprækker, som griber fat om træet og letter oprækningen ved et kraftmoment. Care4Nature har stået for oprækningen af birk og pileopvækst, nedskæring af genvækst og bortkørsel af materialet. Da det ikke var muligt at oprække alle træer indenfor budgettet, bevilgede kommunen yderligere 12.000 kr. til oprækning af de sidste træer.

Genvæksten udenfor indhegningen er nedskåret med kædesav. Enkelte træer eller trægrupper af eg, røn, birk og fyr er efterladt for at give et varieret billede frem for en bar slette.

Der er ikke lavet høslæt på arealet.

Materialet er bortkørt på en trailer efter en firhjulstrækker. De våde forhold i indhegningen har betydet at der ikke er adgang med trailer eller vogn uden at lave kørespor og give sammentrykning af jorden (traktose), og derfor er materialet båret ud til tørre forhold. Traktose medfører at jordpartiklerne knuses og iltforholdene forringes.

Som i den nordlige fold er der for at gøre klar afgræsning, blevet slået opvækst under hegnet med kratrydder, og den nederste tråd er løftet fri af jorden. Afstandsstykker mellem hegnsstolperne fæstnet for at stabilisere hegnet, og strøm og vand er i orden.

Solrød kommune har sørget for at klargøre hegn m.m. og har lavet aftale om fåreafræsning.

Før-billede fra Strandvejen

Efter-billede fra Strandvejen

Der er fjernet mellem 60 og 65 traktorlæs materiale

Materiale fjernes fra området

